

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

XI. Postrem probabile etia[m] est causas creatas ac defacti existentis
referti transcendentaliter ad suos effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

ex titulo prior ordine naturæ, seu ratione. Ad finem additio, non solum possibile esse causas omnes creatas, etiam de facto existentes, non referri transcendentaliter ad suos effectus, sed etiam omnino mihi certum videri non repugnare saltem causas creatas, saltem alterius ordinis, quæ ab eiusmodi relatione sint prorsus absolutæ: id, quod ex dictis toto hoc capite satis aptè colligitur.

CAPVT POSTR.

*Probabile etiam est, causas creatas, ac de facto existentes referri transcendentia-
liter ad suos effectus.*

92.

ET quidem non problematicè, sed absolutè id propugnant: tum ij omnes, qui causam etiam incretam ad creaturas putant transcendentaliter referri: tum etiam ex iis, qui talem Deo negant relationem. Ouiedo, Hurtadus, & alij plures Recentiores. In eadem sententia fuit olim ex antiquissimis illis Philosophis omnium (si fortè Aristotelem excipias) facilè Princeps Plato, vt pater ex his eius verbis in Theæteto: *relinquitur igitur, vt opinor, siue simus nos inuicem esse, siue fiamus inuicem fieri, quandoquidem nostram essentiam necessitas ipsa connectit. Connectit autem aliorum nulli, nec nobis ipsis: inuicem ergo vinciri sequitur. Quapropter siue, quis esse aliquid dixerit, siue fieri; ita accipiendum est, alicui esse fieri, vel alicuius, vel ad aliquid: vbi pende præter alia, id quod ait: nostram essentiam necessitas ipsa connectit.* Quasi relatio, & connexio, quam adstruit inter causas creatas, effectusque ab iis prodeuntes, sit essentialis, siue transcendentalis. Et quidem quod de hac relatione sermonem habeat, luce clarius est ex his, quæ subiicit: nam relationem, quam exponit explicat per ordinem sensus, siue cognitionis materialis ad sensibile; quem quis neget esse transcendentalem: alterius, inquit ibi, est sensus, & alienum, aliudque sentientem efficit, &c.

63.

Probatur autem hæc nostra assertio non solum autoritate tanti Philosophi, sed etiam rationibus: quarum prima sit hæc: multæ sunt entitates creatæ, quæ ad alias referuntur transcendentaliter, & cum earum possibilitate connexionem habent essentialem: quidni ergo inter tales entitates connumerentur causæ creatæ comparatione suorum effectuum? Probatur antecedens: quia omnis cognitio creatæ essentialiter vera connectitur essentialiter cum existentia obiecti sui, si de illo, quod existat, affirmet: ergo à fortiori cum possibilitate obiecti connexionem fortietur summam, & essentialem. Item actio omnis creatæ quomodo potest cum existentia effectus, quem produxit, connecti essentialiter, ad eumque transcendentaliter referri, quin eadem connexionem, & relationem possibilitatem eiusdem effectus respiciat? Idem seruata proportione videre est in modo vnionis, & quibusuis aliis respectu rerum absolutarum, ad quarum existentias essentialiter alligantur. Altera pro eadem sententiâ ratio sit; ob id causam incretam non connecti essentialiter cum creaturis possibilibus, nec ad eas transcendentaliter ordinari; quia talis connexio, & ordinatio, siue relatio faceret eum à creaturis reuera dependere, & hanc ei imperfectionem im-

perfectionem imponeret; cum tamen nulla possit in eum cadere: atqui omnis perfectio causarum creatarum est coniuncta cum aliqua imperfectione: nihil est ergo, quapropter non possit virtus productiua, qua pollent, coherere cum earum dependentia essentiali à suis effectibus, adeoque cum relatione ad illos transcendentali. Præterea eandem sententiam non leuiter suadent quinque rationes, quas pro ea obieci capite præcedenti ante medium: iis enim etsi factum sit satis, haud tamen nisi probabiliter; atque consequenter ita, vt sententiæ, pro qua sunt obiecta, suam relinquât probabilitatem, eamque non modicam, neque contemnendam. Denique probatur illa eadem sententia solutione argumentorum, quæ aduersus illam, ineunte citato capite præcedenti, sunt à nobis proposita.

Ad primum eorum dicendum est, relationem causæ ad effectum vt existentem, & productum pro aliqua anteriori temporis differentia, non vero ad eum vt possibilem, dici ab Aristotele obiecto illo lib. 5. Metaphys. cap. 15. prædicamentalem, & reuera esse talem: quare licet sit de conceptu relationis prædicamentalis, vt non sit essentialis, sed accidentaria; aut vt non dicat perfectionem fundamento intrinsecam; tamen relatio causæ creatæ ad suos effectus vt possibiles poterit esse ei essentialis, & perfectionem ei intrinsecam importare: at de relatione hac causæ creatæ ad effectum vt possibilem, non vero vt existentem disputatio est in præsentia. Adde quod probabilissimum sit, vt in Metaphysica ostendetur, omnem veram, realemque relationem, siue in fundamento intrinseca, & essentialis; siue ex parte accidentalis, & extrinseca, esse prædicamentalem: quamuis ergo relatio causæ creatæ ad omnem suum effectum, etiam vt possibilem sit essentialis, adhuc esse poterit prædicamentalis: nec quod prædicamentalis sit, tollere ne sit essentialis.

94.

Ad secundum argumentum contrarium eorum, quæ à nobis supra sunt obiecta, dicendum est, non aliud eo conuinci, quam quod relatio causæ creatæ ad suum effectum possibilem, merito cuius dicitur eum potens producere haud sit modus inter vtutemque interiectus: eius enim modi nulla esse potest necessitas, cum supposita entitate causæ creatæ, & effectus, siue actionis possibilitate, haud supersit vlla indifferentia ad denominationem potentis, de quâ loquimur, vel oppositam: nulla, inquam, indifferentia, quæ tolli possit per eum modum: nequaquam tamen argumento facto efficitur, quod denominatio illa potentis, ac relatio in ea imbibita non sit essentialis entitati causæ creatæ: sic non potest intelligi entitas actionis creatæ, & existentia effectus, quin actio effectum producat: & tamen relatio actionis ad effectum non consistit in vtroque, sed est actioni omnino, & adæquatè intrinseca, & essentialis.

95.

Ad tertium argumentum contrarium desumptum ex causa prima ad creatos effectus transcendentaliter non relata, nec cum iis essentialiter connexa. Quod quidem inter eam, & causas secundas comparatione suorum effectuum sit sufficiens disparitatis ratio, constat ex secunda ratione, quâ paulo supra nostram in præsentia sententiam tutatus sum.

Ad quartum argumentum contrarium dicendum est, eo quidem concludi, quod causa creatæ per

per actionem possibilem denominetur potens agere, siue operari: ceterum cum hoc coherere, quod per suamet essentiam, & entitatem sit ita potens, ac relata ad effectum possibilem. Nec verò absurdum alicui videri debet, quod in causa creata sit duplex denominatio potentis operari: altera omnino intrinseca, partim extrinseca: quandoquidem in Dialectica lib. ultimo, cum sermo esset de essentia veritatis, demonstratum est à nobis, quod in omni actu essentialiter vero sit duplex denominatio veri: nimirum præter essentialem, alia quadatenus extrinseca, & proficiens ab objecto: necnon alias non paucas denominationes id habere, vt earum quælibet in suo genere sit gemina, & multiplex. Ex his concluditur, quam probabile est, omnes causas creatas de facto existentes referri transcendentaliter ad suos effectus, tam certum mihi videri, absoluteque tuendum, saltem possibles esse alterius ordinis causas, creatas, siue secundas, quæ ita ad suos referantur effectus, essentialemque cum iis connexionem fortiantur.

TRACTATUS III.

De existentia causa in communi.

CAPVT PRIMVM.

Quatenus existentia ad causandum necessaria sit?

I. SERO primò: Existentia ad causandum essentialiter requiritur, ita vt nihil causare possit etiam diuinitus, quin actu existat, aut secundum se, aut in aliqua temporis differentia. Hæc assertio nulli non placitura luadetur, primò: quia quid manifestius, quam quod non habet esse, esse conferre non posse, & quod non est actu, actu operari non posse? Secundo: quia non esset, cur Pater æternus foret realiter improductus à secunda, & tertia persona: quod enim pro priori signo originis, quo Pater existens secundam, & tertiam personam anteuertit, nondum esse existentes intelligantur, non obest, quo minus pro eo signo ab iis nondum existentibus Pater producat: siquidem existentia ad causandum necessaria non est: aliunde verò produci non magis in Patre, quam in reliquis personis imperfectionem arguere posset. Pari ratione non esset, cur mutua causalitas, tractatu sequenti impugnanda, repugnaret: licet enim pro priori natura, quo causa effectum anteuertit, effectus nondum existat: non erit, cur ab effectum pro eo priori dependere nequeat, cum existentia ad causandum minimè requiratur. Vnde merito Aristoteles 4. Metaphys. cap. 4. t. 16. hanc doctrinam non tam docet, quam supponit: ea, que non sunt, quæ pacto aut loquuntur, aut ambulabunt: id ipsum docent plerique Patres: vnus pro omnibus sufficit Gregorius Thaumaturgus disput. de anima ibi: *nisi forte ita quis insanat, vt id, quod non est, eius quod est, causam esse asseruer.*

2. Allero secundo: res quo non existit instanti, diuinitus causare potest, idque esto immediate

ante non extiterit: pro cuius probatione animaduertendum est, quamcunque rem duplicem sortiiri existentiam: aliam absolutam, permanentem, & secundum se, quæ cum essentia rei realiter identificatur: aliam respectiuam, successiuam, & in tempore, à re realiter distinctam, nimirum durationem successiuam: quæ vel ultra existentiam rei secundum se instans temporis realiter distinctum intime complectitur: vel est modus, qui rem durantem, & instans fluxum, at que caducum interiacet. Prior autem existentia à posteriori realiter separabilis est more reliquorum, quæ in creatis realiter distinguuntur. Quibus constitutis in hunc modum argumentor: Vt aliqua res causare possit saltem diuinitus in instanti A. verbi gratia, tantum opus est, vt simpliciter, & absolute existat: at potest absolute, & simpliciter res existere, esto in instanti A. non existat, eo modo quo à nobis explicabitur infra lib. 7. tract. 2. cap. 5. igitur potest res aliqua diuinitus operari in instanti A, tamen si in eo minimè existat. Maior perspicua est: quia rationes à nobis paulo supra proposita ad probandam necessitatem existentia ad causandum, de existentia absolute, & secundum se sumpta duntaxat procedunt. Minor etiam perspicua est: siquidem existentia absoluta permanens, & secundum se Petri verbi gratia est realiter separabilis à duratione, qua in instanti A. existit, & absque ea reperiri potest: at per existentiam absolutam, & permanentem, siue secundum se Petrus absolute, & simpliciter existens denominatur: ergo in sensu diuino durationis A, & quin illa detur, Petrus absolute, & simpliciter existit, sicut ad operandum oportet.

3. Allero tertio: res quo non existit instanti naturaliter causare nequit. Hæc assertio est omnium Philosophorum demptis Thomistis apud Hurtadum disp. 8. Physicor. eam perspicue docet Aristoteles 2. Physicor. cap. 3. t. 36. & 37. ibi: *quæ efficiunt vt singula, atque ea, quorum sunt causa, simul sunt, & non sunt*: quasi diceret, existente effectum causam simul existere, & non existente causa effectum simul non existere. Probatur manifesta experientia: quis enim vspiciamus gentium ignem, postquam extinctus est, & quo non existit instanti, amburere? canem, postquam mortuus est, mordere? hominem, postquam decessit, moueri? aut causam vllam, postquam destructa est, adhuc operari conspexit, aut audiuit? Complures sanè ab inimicis interfecti se proculdubio vlcerentur, si cum vita vindiæ omnis potestatem non amitterent.

4. Deinde: res, quo non existit instanti, naturaliter operari nequit, esto statim extitura sit, vt vel ipsi Thomistæ fatentur, & de se manifestum est: ergo etiam res, quo non existit instanti, naturaliter operari nequit, quantumuis immediate ante extiterit. Consequentia in aperto est: quia tam non existit modò, quod extitit, quam quod extitutum est; & tam extitisse, quam extitutum esse ex æquo est denominatio extrinseca rei, prout ad præsentem temporis differentiam refertur: cur ergo vna denominatio, potius quam alia ad operandum proficit? Præterea: si causa nunquam extitisset, aut certe in instanti immediate antecedenti non extitisset naturaliter operari non posset in hoc instanti, quo non existit, vt ipsi aduersarij fatentur: ergo esto in instanti immediate antecedenti causa extiterit, tamen in hoc instanti, quo